

EURÓPAI TAVASZ

Zuhog a fény
Három nap óta
kitavasodott Európa
A mindenség szíve felől
virágok hada özönöl
Röppen a kő
folyó csörömpöl mint az üveg

Mintázza arcom az idő
számban keserű füvek

Európában tavasz van
Európa vénül mosolyog
Kőben bronzban és vasban
e száz századnyi gazban
gázlót keresnek csontváz-szomorú
mammutok medvék bivalyok

Vajúdnak a hegyek
Pirostra
dagadt csöcsükből tej-reggel szőkik
sikoltásnyi magasra
combjukat szétvetik
méhükből az idő kimossa
vadak és ősök csontjait

Folyó csörömpöl mint az üveg
vergődnek a házak a járdák
jönnek a neandervölgyiek
megint jönnek

létükben vágni a baltát
zápolyák horthyok hitlerek
búsuló-álarcuk leromol
nem hőköl vissza e sereg
vasvirágok lándzsáitól

Kétarcú eszmék menekülnek
gerince-tört lovakon

Európa ó Európa
ott van csak hatalom
legyőzni a csontváz-sereget
hol összeömlő egy folyóba
az értelem s a lelkiismeret

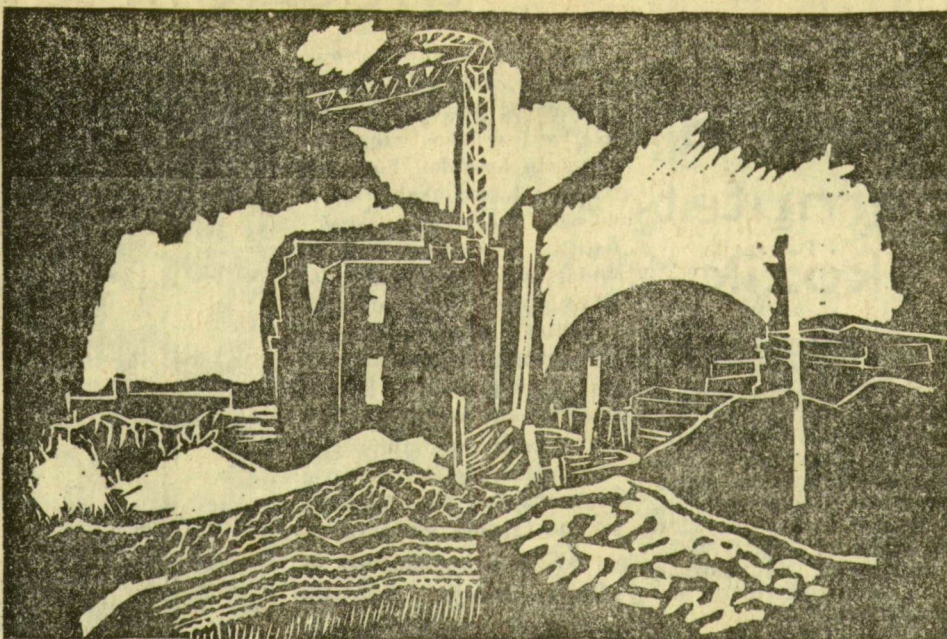
Reménytelen másképp a harc
nyerítenek gazdátlan hidak
Eiffel-torony szuronyoddal
szuperszónikus nyilaiddal
Európa mit akarsz
törd össze kőabláidat

Hullik a kő
csörren a csont az üveg

Eltörli arcom az idő
szemem gödrében semmi-füvek

Csütörtök dél
A felhő rámszakad
Rozsda hamu és por zuhog
Fölfelé tartom arcomat

Szomjazok

PATAKI

JÁNOS

ÉPÍTKEZÉS

Kaposi Levente

HÁZ A VILLANEGYEDBEN

Beérsz az öltözőbe, s máris röpönnék feléd a köszönések, a kérdések.

... Szevasz Jocókám, mi újság Jocó.

Mindenki kedves, udvarias. Még félnek téled, ha szemben állsz velük. De ha elfordulsz, mosolyra rándulnak a sunyi pófák, s a hátad mögött azt suttogják, hogy ki-öregedtél. Ledobod a cuccaidat a padra, átöltözöl, válladra teríted a köpenyt, s lassú léptekkel átbálsz a terembe. Kötelet veszel elő.

Ugrálsz a kötélre, egy-kettő. Váltasz, egy-kettő, egy-kettő. Figyelnek, minden mozdulatod kritikusán me-regetik. Leteszed a kötelet, kesztyűt húzol, most jön a nagy attrakció. Most már nézhetek, gondold, most már láthatok valamit. Oda-bálsz a homokszákhöz, bal kezddel megismogatsz, aztán hátrálépsz, felsőtested villámgyorsan előrelelendül. Ütsz, elhajolsz, jobbegyenes, bailegyenes, elhajlás...

Hozzád lép az edző, suttog valamit, hangja mint az olvasztott méz, nem figyeled, jobbegyenes, bailegyenes, elhajlás.

Elvezed a mozgást, tompán puffannak az ütések, izmaid olajozottan, tökéletesen működnek. Minden rendben.

Be akarom tenni a srácot, duruzsolja az edző, fiatal, durr tanuljon, nehogy azt gondolj Jocókám, tudod nem azért csinálom, te már eleget verekedtél, pihengetsz Jocókám, de azért számítunk rád, tudod, hogy van Jocókám...

Vered a homokszákat, jobbegyenes, bailegyenes, unod már a süket siramokat.

hagyná a nyavalyába. Megállsz, homlokodról letörölöd az izzadtságot.

Jól van, Feri bácsi, mondd, tegye csak be a srácot.

Rohadt alakok, szűröd a szót a fogaid között, s közbe vigyorogsz, füledig húzod a szádát.

Jocókám, szól valaki, gyere egy kicsit. Ráléptek a szőnyegre, szemben megálltok, méregeted a fickót. Néhány tapogatózó ütés, fedezékbe vonulsz, hagyod, hogy püfölje a kesztyűdet. Aprókat ugrálsz, nem fárasztod magad, nincs is miért. Közepes ütések, tenyereddél könnyedén felfogod őket, s arra is van idő, hogy nézegess a többieket. Figyelő, kidülledt szemek, bámulják, hogy bírod-e még. Félrehúzd a szádát, vigyorogsz, hagyod a srácot ütogetni. Támad, ki-jön a fedezékből, gyorsítja az ütések. Hülye — gondold magadban, s beszursz neki egyet. Meginog, visszahúzódk, elment a kedve a támadástól. Elég, mondd, s lehúzd a kesztyűt. Azt hiszem, mára elég volt.

Leülsz a padra, nézed a többieket. Melléd ül az edző is. Mit szólsz a fiúkhoz, Jocókám? Ügyesek, Feri bácsi. Mit gondolsz, a Kristóf?.. Na, végre, gondold, kibőki, hogy mit akar. Ártatlanul megjegyzed: „O is, Feri bácsi.” Az edző morog, kínosan érzi magát. Félszemmel ránézel, látod, hogy izzad a szemöldöke.

„Tudod, Jocókám, azt gondoltuk...”

„Ne strapálja magát Feri

bácsi — mondd — nem segíték a srácnak.”

„Te tudod Jocókám, a szakosztály érdeke, nem az enyém...”

Dadog az edző. Felnézel, a szemek rádszegeződnek. Kíváncsi pillantások, válllod-e? Legyintesz, gúnyosan mosolyra húzódnak a szájszögletek. Bereztelt, nem mer kiállni, gondolják a hülyék. Vársz, aztán kifelé indulsz. Hirtelen megfordulsz, lehvadnak a mosolyok.

„Ha úgy gondolja Feri bácsi — szólsz az edző felé — talán mégis megpróbálhatjuk.”

Kristóf, szól a fickónak az edző, álljatok be.

Ráléptek a szőnyegre. Mindenki aobahagyja, körbeállnak benneteket.

Jókötesü ipse, gondold, rajzolni lehetne az izmaid. Résebhúzott szemmel bámuljátok egymást, a fickó nyugodt, magabiztos. Közelebb léptek, álltok szóltanul. Megmozdul, villámgyorsan út. Kivéd, hátrálsz egy keveset.

Röhögjete, gondold magadban, nyugodtan. A nagy Jocó, ma visszavonul, szépen kikap, éppen csak egy kicsit, úgy, hogy ne legyen feltűnő, s visszavonul.

Üti a srác a fejed, kicsit megszedülsz. Villanegyed, mormolod. Újabb ütés. Opel Reikord, sziszeged befelé. Újabb ütés. Házi edzőterem. Újabb ütés.

Micsoda barom, mondogaták rólad. Zabálja a télszalámit, amit kap, s spórol, mint egy örült. Tűrák, külföldi holmik, pénz — ház lett belőle, autó, reprezentatív feleség, szőke, mint az angyal.

Feladod a fedezéket, hatalmas ütés csattan a bal szemed felett. Felreped, vérzik, összekeveredik az izzadsággal.

„Hagyjátok, üvölti az edző, nincs semmi értelme.”

Fémes ízt érzel a szádban. A fejed bírja az ütések. Lila foszlányok lebegnek előtted, tűröd, hogy ütök a pófádat.

Kovács professzor, Széldi mérnök, ők a szomszédaid a villanegyedben. Palota, ájuldoznak a házadtól.

A fickó üti, veri a fejedet, s nem bánod. Ha srácom lenne, eltörném a kezét, mielőtt kesztyűt húznának rá — gondold magadban.

Vérzik a fogad is, elfordulsz, köpni akarsz. A fickó oldalról teljes erővel tarkón vág, összecsapkodik a térded.

„Hagyjátok, marhák”, üvölt torkaszakadtából az edző, s erre összeszeded magad.

Bal kezddel megtámaszkodsz egy pillanatra a szőnyegen, s felkelsz. Fekete karikák vibrálnak a szemed előtt, zavaros összevisszaságban. Fedezékbe vonulsz, véded magad. Lefogod az ütések, s pihensz. A fickó támad, záporoznak az ütései, jobbról, balról, mindenfelől. Pihensz, érzed, lassan visszatér az erőd. A fickó üti, elhajolsz, védekezel. Teljes erővel támad. Jó ütései vannak, gondold, van bennük erő és gyorsaság. Újabb ütés a szemedben, ismét megszedülsz. Hülyeség, gondold, miért?

Mérlegeled az ipsét, az egész olyan, mint egy lassított filmfelvétel. Érzed a másodpercek minden pillanatát, tudod, mikor fog ütni és hová. Hagyod, még mindig pihensz. Felméred a lehetőséget, szabad hely az ornyerge felett. Vársz. Ismét szabad hely a homlokán. Újra kívársz. Aztán... kitámad, bal kezddel lefogod az ütését, de előrelelendülsz vele. Felkapja a kezét, szabad a gyomorszája. Ebben a másodpercben lesújt az öklöd. Tompán puffan az ütés, érzed, hogy a fickó szinte a levegőbe emelkedik, karja lehull, feje előrecsapkodik, lecsúszik a szőnyegre.

Letörölöd a homlokod, kifelé indulsz. Letussolsz, felöltözöl, bemész a szemközti trafikba. Öt éve nem dohányszol, most egymásután szivód a cigarettákat. Ülsz a volán mellett, a meggyipros Opelben, s fújod a füstöt. Beindítod a kocsit, elindulsz. Körbejáród a várost, hazazérsz. A villanegyedbe. Kiszállsz, nekitámaszkodsz a kocsinak, nézed a házat.

Gyönyörű, sikongnak feleséged ismerősei, ha látják a villát. Isteni, zokognak a gyönyörűségtől.

Fújod a füstöt. Kovács professzor végigsiet a sétányon, köszön, beül az autójába.

Nézed a házat, a cirádás erkéllyel.

Gyönyörű — hallod — s elfog a hányinger.

A háztól — a pompás kis edzőteremmel, fürdőmedencével, az erkéllyel, a három ezüstfenyőtől, amelyek pontosan egymás mellett állnak két méterre, öt centire, s negyvenkét milliméterre.

Megmondom, kertelés nélkül: a lakás miatt. Igen, a kétszobás, szolgálati lakás miatt. Mert egy gyerekkel iparitanuló-intézetben nevelősködni, kérem, kissé bajos. Ismétlem, szerfelett bajos. Jött ez a hirdetés, megpályáztam, és kész. Idehívtak.

— El merte vállalni? — kezdte megint Durucz, aki ma délután a főinkvizitor szerepét játssza életében. — Olyan felkészültséggel, mint a magáé, Kis elvtárs? Aki pontosan a módszertani kérdésekben nem érte el a minimumot sem...

— Nem szabad így beszélni, Durucz elvtárs — emelte fel az ujját az őszhajú asszony. Pláne előre. Az elméleti tudás és a gyakorlati brillírozás olykor éppen nem esik egybe...

— Persze, el mertem vállalni. Hiszen családom van, Durucz elvtárs. És nincs családi házam. Másodszor, azért némi gyakorlati tapasztalatom mégiscsak akadt. Két évig könyvelősködtem az érettségi után egy nagy művelődési házban. Még hozzá üzembiben. Vagányok közt.

— Hogyhogy mi erről nem tudunk?

— Mert egyszerűen nem érdekelte magukat, profesor elvtárs.

— Na, kezd el már, Lajos — ismertem meg az ajtó mellől Povádi Imrénét, a körmösdi tanácselnöknek mély hangját. Ő, egyszerre olyan cefetnyugodt lettem. — Mond csak el, mibe csöppentél!

— Hogy mibe? Amikor tavaly szeptember elején idejöttem, az elődöm hétszáznyolcvan forintot hagyott a kasszában. Ennyi volt, slussz. Lehetett bennem akkora hivatástudat, kérem, mint az új berlini tévétorony, de előbb pénz kellett teremtenem. Ha létezni akartam. A tanácsnak nincs pénze, ez köztudott. No, fogtam a módszert, és rendezni kezdtem. Kell a magyarnóta? Két-három dal-

est. Lehoztam a pesti kabarészínészeket. Nem válogattam, finnyáskoltam, kérem. Az ismeretterjesztés, a szakkör nem mehet kenőolaj nélkül. Világos. Száz ezer feletti a költségvetésünk, ebből a tanács és a két helyi tévész hatvanat ad. A többiit gazdálkodd ki, Kis Lajos. Már ha művelődési otthon igazgató akarsz lenni. Kigazdálkodtam, kérem...

— És most van már szakköre? — kérdezték.

— No, akkor menjünk — feleltem. Körbe vezettem a társaságot. Megmutogattam nekik mindent. A zenetermet, ahol a zongora- és gitártanítás folyik. Aztán a három klubszobát. Az én ötletem volt, hogy külön legyen a gyerekeknek, az anynyit emlegetett tizenéveseknek, meg az öregeknek. Az így igaz. De Halmágyi László kaparta össze valahonnan a pénzt, a megve bukszájából. Amikor a honismeretiek magnóját, telefrt füzetét, az üveg alatti fényképeket, okleveleket meglátták, nem akartak hinni a szemüknek. Hogy mi ezt januárban kezdtük. Jól be is sároztam őket, mert kivittem a frissen felásott kísérleti kertünkbe, az otthon mögé. A könyvtárba meg a raktárba már csak megszokásból nyitottak be. Már láttam, kész a leltár. Csak akkor lelkesedtek meg megint, amikor a nagyterem ajtajához értek, mert akkorra feleségem feltette a jövő heti televízióműsört mutató nagy, rajzolt táblát, amelyiken az is fenn áll, hogy melyik előadás után rendezünk „trécs”-et. Így hívjuk a műsorok utáni megvitatást... Volt ám jegyezgetés, kérdezetés, de hál' istennek, nem sokáig. Jött a filharmonias fiú, menjek már, kezdeni az előadást. Mondjam gyorsan a bevezetőt.

A telt ház mellbe vágta a deputációt. Erre nem számítottak. Sietve búcsúztam tőlük. Mit tagadjam, jólesett a biztatás, a gratulációk. Duruczot ekkor már el akartam kerülni. Mit izgassuk egymást. Meglátta, ki vagyok, mivé lettem, menjen isten hírével. Hanem ő maga tolatott hozzám. Rázta, szorította tenyerem.

— Kis elvtárs, engedd meg, hogy gratuláljak — tegezett le. — Meglepő, meglepő, mondhatom. Igen nagy örömmel vennék, ha leírnád munkád csinját-bínját. Ennek az esztendőnek módszertani történetét. Küldd el nekem. Kiadnánk az egyetem évkönyvében. Ha ott nem, akkor is kézikönyv lehetne a szeminárium könyvtárában...

— Ne haragudj, sajnos, nem vállalhatom. Megígértem Povádi elvtársnak, a helyi tanácsnak, egy év alatt összebúvárlom Körmösdi történetét, és megírom. Történelemszakos is vagyok, meg aztán... ők adják a mindennapi-mat. Ők...

— Lajos bácsi! — kurjantotta túl a termet Turbucz, a Petőfi térsz nálam tíz évvel idősebb elnöke. — Kezdd már, Lajos bácsi!

Előretörtettem. Szemembe néztek a körmösdi. De jó volt telt házat látni. Nemcsak az Angyalra gyűlnék már össze, az istenfáját! Hirtelen elszorult a torkom. Fátyolosan láttam. A küldetés egészen beleolvadt az embertengerbe. Már csak a körmösdiakat láttam. Akkor felkísértem a színpadra, s bemutattam a táncművészeket. És beszélni kezdtem, folyékonyan, jókedvvel. Ahogy odahaza, családi körben...

Hazamenet előtt Nagy Pista bácsi egy névjegyet adott kezembe. Megfordítottam. Tyű, szaladt ki számon. A megyei pártbizottság titkára. Bozse mo'j... „Holnap 11 és 12 közt szívesen venném, ha felhívna telefonon. Megállapodnánk egy hosszabb beszélgetés időpontjában. Gratulállok.”

Ügy, furán megindult előttem a világ. Talán egy tized másodpercre. Nem véletlenül jöttek ide ezek mégsem? Álljon meg a menet! Hiszen a mi művelődési házunknak sok mindene van már. De telefonja, az mért lenne?